

Sosyal Güvenlik ve İş Mevzuatı Sirküler No:45

İstanbul, 09 Eylül 2024

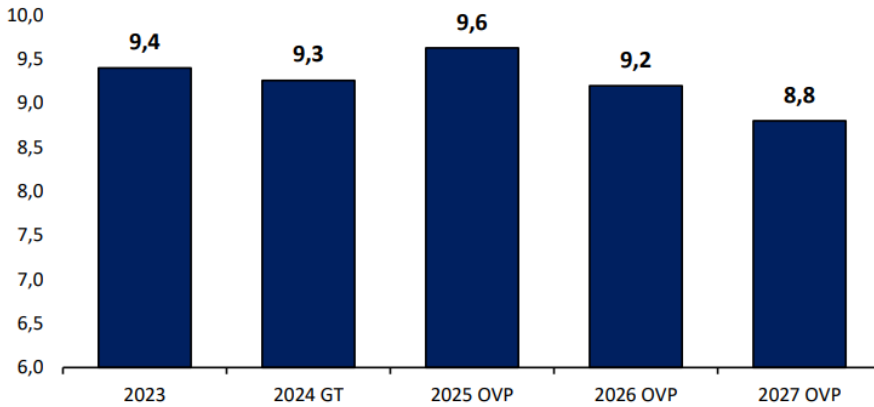
Konu: Yeni orta vadeli programın iş ve sosyal güvenlik öngörülleri (2025-2027)

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından üç yıllık bir perspektif ile her yıl müştereken hazırlanarak Cumhurbaşkanı Kararıyla uygulamaya konulan Orta Vadeli program (OVP) Eylül-2024 tarihinde yayımlanmıştır. Üç yıllık programın sosyal güvenlik ve iş hukuku bağlamındaki önemli öngörülleri özet olarak şu şekildedir.

1. İstihdam

2023 yılında işgücüne katılım ve istihdamda görülen artış eğilimi 2024 yılının ilk yarısında da devam etmiştir. Yılın ilk iki çeyreğinde 2023 yılı son çeyreğine göre net 739 bin istihdam artışı sağlanmıştır. Mevsimsellikten arındırılmış işgücüne katılım ve istihdam oranı ikinci çeyrekte sırasıyla yüzde 54,4 ve yüzde 49,6 seviyelerinde gerçekleşirken işsizlik oranı yüzde 8,8 olmuştur. 2024 yılı genelinde istihdam artışının işgücüne katılım ve nüfus artışı etkilerine baskın gelmesi sonucu işsizlik oranının yüzde 9,3 düzeyine gerileyeceği tahmin edilmektedir.

Grafik 10: İşsizlik Oranı (Yüzde)

GT: Gerçekleşme Tahmini

2. Yeni nesil çalışma biçimleri ve sektörel dönüşümler

Sektörel dönüşümler, değişen işgücü ve çalışma biçimi talepleri, yeni nesil çalışma modelleri çerçevesinde işgücü piyasasının uyumu ve güvenceli esnekliği geliştirilecektir.

Kuzey YMM ve Bağımsız
Denetim A.Ş.
Maslak Mahallesi
Eski Büyükdere Cad.
Orjin Maslak Plaza
No: 27 Kat: 1-5 Sarıyer
İstanbul - Turkey
Tel: +90 (212) 315 30 00
Fax: +90 (212) 234 10 67
www.vergidegundem.com
www.ey.com

Bu dokümanda yer alan açıklamalarımız, konuya ilişkin genel bilgiler içermektedir. EY ve/veya Kuzey YMM ve Bağımsız Denetim A.Ş.'ye, işbu dokümanın içeriğinden kaynaklanan veya içeriğine ilişkin olarak ortaya çıkan sonuçlardan dolayı herhangi bir sorumluluk iddiasında bulunulamaz.

Bu kapsamda;

- ✚ Uzaktan, kısmi ve geçici süreli çalışma ile platform çalışması gibi yeni nesil çalışma modelleri doğrultusunda, işgücü piyasasının ihtiyaçları, kadın erkek fırsat eşitliği ve iş-özel yaşam dengesini gözeterek düzenlemeler yapılacaktır.
- ✚ İş Kanunu'nda sosyal taraflarla diyalog halinde yapılacak değişiklikler ve bu doğrultuda gerçekleştirilecek ikincil mevzuat çalışmaları ile işgücü piyasalarında güvenceli esneklik sağlanacaktır.
- ✚ Yeşil ve dijital dönüşümün işgücü piyasalarına yansımaları analiz edilerek, uyum ve adil geçiş sürecine yönelik programlar hayata geçirilecektir.

3. İşgücüne katılımda güçlük yaşayan kesimlerin istihdamı

İşgücü piyasasına katılımda güçlükler yaşayan ve potansiyellerini yeterince gerçekleştiremeyen kesimlerin işgücüne daha yoğun ve etkin katılımları sağlanacaktır. Kadınlar, gençler, engelliler gibi kesimlerin istihdamını artırmaya yönelik olarak aktif işgücü politikalarının niteliği ve niceliği geliştirilecektir. Başta genç, kadın ve engelliler olmak üzere istihdamı artırmak ve işgücü piyasasına daha etkin katılımı sağlamak amacıyla aktif işgücü politikaları yürütülecektir.

- ✚ Kadın istihdamını artırmaya yönelik kurumsal bakım olanaklarının ekonomik ve fiziki erişilebilirliği artırılacaktır.
- ✚ Ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerin eğitime ve istihdama katılımlarını teşvik etmek amacıyla mesleki eğitim, yetkinlik ve becerilerini dikkate alan programlar hayata geçirilecek, genç girişimcilere hibe destekleri artırılacaktır.
- ✚ İşgücü Uyum Programı ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerin mesleki eğitim, yetkinlik ve becerilerini dikkate alacak şekilde hayata geçirilecektir.
- ✚ Girişim şirketlerinin nitelikli personel istihdam etmeleri kolaylaştırılacak, başta kadınlar olmak üzere girişimcilik programları yaygınlaştırılacaktır.
- ✚ Bölgelerin sektörel ihtiyaçları çerçevesinde kadınların ve gençlerin istihdamının artırılmasına yönelik merkezi tematik bölgesel kalkınma programları ve mali destek programları uygulanacaktır.

4. Beşerî sermaye ve beceri uyumu

Beşerî sermayenin hayat boyu öğrenme çerçevesinde geliştirilmesi ve beceri uyumunun iyileştirilmesine yönelik olanaklar ve kurumlar arası etkileşim geliştirilecek, temininde güçlük çekilen meslek ve yetkinliklerin arzı artırılacak, nitelikli ara eleman açığı giderilecektir.

5. İrادی işsizliğin azaltılması

- ✚ Toplumsal olarak yaygın refah artışının, gelir dağılımını iyileştirmenin ve yoksullukla mücadelenin en etkin ve sürdürülebilir aracının kayıtlı istihdam olduğu bilinciyle iradi işsizlik azaltılacak, atıl işgücünün harekete geçmesi sağlanacaktır.
- ✚ İşgücü piyasasında sunulan uygun istihdam olanaklarını ve insan kaynağını aile bazlı olarak izleme ve eşleştirme mekanizmaları geliştirilecektir. Sosyal yardım alanların istihdama geçiş olanakları artırılacaktır.
- ✚ Sosyal yardım sistemi gözden geçirilecek, işgücüne katılıma mâni olmayacak şekilde bütünleşik bir yapıda, aile odaklı ve fert başına asgari bir geliri garanti edecek şekilde yeniden kurgulanacaktır.

- ✚ Sosyal yardım yararlanıcılarının istihdam edilebilirliği için eğitim ve meslek edindirme faaliyetleri yaygınlaştırılacaktır.

6. Kayıt dışılıkla mücadele ve denetimlerde etkinlik

Kayıt dışılıkla mücadele kararlılıkla sürdürülecek, kurumsallaşmayı, verimliliği ve rekabet gücünü artırarak ekonominin daha sağlıklı, istikrarlı ve güçlü bir şekilde büyümesi sağlanacak, denetimlerde etkinlik artırılabilecektir.

7. Sosyal güvenlik sisteminin mali sürdürülebilirliği

Sosyal güvenlik sisteminin uzun vadeli mali sürdürülebilirliği güçlendirilecek, prim tabanı ve tahsilatı artırılacak, yeni çalışma biçimlerine uyum artırılabilecektir.

Sosyal güvenlik sisteminde kişilerin daha çok istihdamda kalmasını teşvik eden, hakkaniyeti ve aktüeryal dengeyi önceleyen düzenlemeler hayata geçirilerek sistemin mali sürdürülebilirliği güçlendirecektir.

- ✚ Sosyal güvenlik sisteminin fiili ve yasal kapsamının genişletilmesi ve kapsamda yer almayan grupların sisteme girişlerinin sağlanması için farklı meslek ve gelir gruplarına yönelik uygulamalar geliştirilecek, sosyal güvenlik mevzuatı değişen işgücü piyasası koşullarına ve yeni nesil esnek çalışma şekillerine daha uyumlu hale getirilecek
- ✚ Akılcı ilaç kullanımı teşvik edilerek ilaç ve tedavi harcamaları rasyonelleştirilecektir
- ✚ Prim borçlarının takip ve tahsilat süreçleri etkinleştirilecektir.
- ✚ Birinci basamak sağlık hizmetlerinin sağlık sistemi içerisindeki etkinliği artırılacak ve hizmet basamakları arasındaki entegrasyon güçlendirilecektir.
- ✚ Sağlık ürün ve hizmetlerinde talep kontrolü ve hizmet basamakları arasındaki entegrasyon güçlendirilerek hizmet basamaklarının uygun kullanımı sağlanacaktır.
- ✚ Sağlık hizmetlerinin geri ödemesinde risk analizine ve hizmet sunucularının davranışlarını dikkate alan denetim modelleri geliştirilecektir.
- ✚ Sosyal Güvenlik Kurumunun bilişim sistemleri güçlendirilecek, kurumlar arası veri paylaşımı artırılacak, uzun dönemli mali sürdürülebilirliğe ilişkin göstergelerin düzenli olarak izlenmesi sağlanacaktır.
- ✚ Sağlık Market Uygulamasının kapsamı genişletilerek ilaç ve medikal malzeme tedarik zinciri daha da güçlendirilecektir.
- ✚ Sağlık hizmetlerine erişimi kısıtlamadan finansal sürdürülebilirliği sağlamak amacıyla, veri analizi yoluyla gerekli ödeme kriterleri incelenecek, **değer bazlı geri ödeme yöntemleri yaygınlaştırılacak** ve yurtdışından temin edilen ilaçlar gibi hızlı artış gösteren gruplarda harcamaların etkinleştirilmesi sağlanacaktır.
- ✚ İstihdam teşviklerinden etkin olmayanlar sonlandırılacak, kadın, genç ve engellilere yönelik teşviklerin ağırlığı artırılarak teşvik sisteminin sade ve etkin bir yapıya kavuşturulması sağlanacaktır.

Söz konusu OVP sirkülerimiz ekinde dikkatinize sunulmaktadır.

Saygılarımızla.

Kuzey YMM ve Bağımsız Denetim A.Ş.

Erkan Baykuş

Yukarıda yer verilen açıklamalarımız, konuya ilişkin genel bilgiler içermektedir. EY ve/veya Kuzey YMM ve Bağımsız Denetim A.Ş.'ye, işbu dokümanın içeriğinden kaynaklanan veya içeriğine ilişkin olarak ortaya çıkan sonuçlardan dolayı herhangi bir sorumluluk iddiasında bulunulamaz.